

Pūlas glābt pils kompleksu

Krāslavas pilsētas attīstības pirmsākumi ir saistāmi ar grāfa Ludviga Plātera vārdu, kurš 1729. gadā ieguva Krāslavu savā īpašumā. Mūsdienu Krāslavu grūti iedomāties bez Plāteru dzīves laikā uzbūvētās pils, Romas katoļu baznīcas, bibliotēkas ēkas un ūdensdzirnavām. Krāslavas pils apbūve ar parku un parka arhitektūru ir XVIII gadsimta valsts nozīmes arhitektūras piemineklis, kas saskaņā ar Ministru kabineta rīkojumu ir nodots Krāslavas novada pašvaldības īpašumā. Šobrīd apsaimniekota tiek vienīgi kompleksā ēka Pils ielā 8, kurā atrodas Krāslavas pilsētas vēstures un mākslas muzejs. Unikālā grāfu Plāteru rezidence atrodas avārijas stāvoklī, tāpēc ir apskatāma tikai no ārpuses.

Novada domes iepriekšējā sasaukuma deputātu vairākums vēlējas tikt vaļā no šiem objektiem, kuru savešana kārtībā vien prasa lielus ieguldījumus, nemaz nerunājot par restaurāciju. Pašreizējā deputātu komanda plāno pils kompleksu paturēt pašvaldības īpašumā, kā arī iespēju robežās pieliek pūliņus tā sakārtošanai.

Plāni

Nupat kā apstiprināta Krāslavas pils kompleksa un parka attīstības koncepcija, kas paredz konkrētu rīcības plānu 2006.-2008. gadam (piesaistot investīcijas):

- šakopšanas talku organizēšana pils kompleksa teritorijā;
- Plāteru pils priekšizpētes un tehniskā projekta izstrāde;
- parka un pils kompleksa celiņu seguma atjaunošana/nomainīšana;
- dīķa tīrīšana;
- grōtas sakārtošana;
- publiskās distanču slēpošanas trases ierīkošana (ar apgaismojumu);
- apgaismojuma ierīkošana;
- centrālo kāpņu sakārtošana;
- veco koku izzāģēšana (saskaņā ar projektu);
- jaunu koku stādīšana, apzaļumošana (saskaņā ar projektu);
- estrādes celtniecība pils parka teritorijā;
- pils pazemes eju izpēte;
- Krāslavas vēstures un mākslas muzeja infrastruktūras uzlabošana;
- amatniecības studijas ierīkošana vienā no Plāteru pils palīgēkām;
- tehniskā projekta izstrāde Krāslavas Tūrisma informācijas centrā ierīkošanai vienā no Plāteru pils palīgēkām;
- video novērošanas sistēmas ierīkošana pils kompleksa teritorijā;
- vietēja un starptautiska mēroga pasākumu organizēšana pils kompleksa teritorijā;
- Krāslavas pils kompleksa mārketinga pasākumu organizēšana.

Nākotne

Saskaņā ar deputātu apstiprinātajā dokumentā aprakstīto vīziju Krāslavas Plātera pils komplekss ir Krāslavas kultūrvēsturiskais centrs, Krāslavas un Latgales reģiona lepnums, plaši apmeklēts un populārs kultūras, izglītības un tūrisma objekts. Pēc pieciem gadiem — 2011. gadā — Krāslavas pils parks ir iedzīvotāju un tūristu iemīļota, sakārtota un droša pastaigu un aktīvās atpūtas vieta visos gadalaikos. Ir sakārtoti: celiņš, žogs, vārti, kāpnes, uzstādītas jaunas mazās arhitektūras formas — soliņi, šūpoles, atkritumu urnas, saskaņā ar izstrādāto parka apsaimniekošanas plānu izzāģēti vecie koki un iestādīti jauni. Parkā ir ierīkots apgaismojums un estrāde.

Pēc desmit gadiem — 2016. gadā — Krāslavas pils un citas pils kompleksa ēkas ir atdzimušā jaunā veidolā. Ir veikta ēku rekonstrukcija un labiekārtota apkārtnē. Pils kompleksā ir nepārtraukta rosība: notiek nacionāla un starptautiska līmeņa kultūras, izglītības un sporta aktivitātes, darbojas tūrisma informācijas centrs, muzejs, izstāžu zāles, amatniecības studija, prezentāciju telpas, aktīvi ir iesaistīts privātais sektors.

Realitāte

Grāfu Plāteru pils celtniecība tika uzsākta 1750. gadā Konstantīna Ludviga Plātera laikā un pabeigta 1791. gadā pēc arhitekta D. Paroko projekta. Pils iekštelpu sienas tika bagātīgi apgleznotas ar dažādiem senās Romas skatiem pēc Džovanni Batistas gravīru paraugiem. Krāslavas pils ir vienīgā Latgalē ar šādu dekoru. Līdzās pilij tika uzceltas vairākas saimniecības ēkas, uzbūvēts arī kariesu pagalms un darbnīcas, kā arī izveidots pils parks, kurā iestādītas apmēram 50 retu koku un krūmi sugas. Oranžērijās audzēja vīnogas, aprikozes, ananasus un citus siltzemju augus.

1917.-1919. gadā pili izlaupīja un izdemolēja. Vēlāk tā tika izmantota dažādām vajadzībām, bet no 1923. gada līdz 1972. gadam Plāteru pilī bija izvietota Krāslavas valsts ģimnāzija, pēc tam — vidusskola. Kad skolu pārcēla uz citu ēku, pils palika tukša un laika gaitā panīka. 80. gados pilij uzlika jumtu. Lai novērstu objekta tālāku izdemolēšanu, tika aizmūrēti pils pirmā stāva logi, slēgtas telpas, kurās atrastas unikālas 18. gadsimta otrās puses freskas, un pils otrais stāvs. 2004. gadā Krāslavas novada dome pieņēma lēmumu par Plāteru pils kompleksa atsavināšanu, tomēr mēģinājumi izsolīt šo kompleksu beidzās nesekmīgi.

Sobrīd Krāslavas novada dome aktīvi darbojas, lai sekmētu pils un parka teritorijas attīstību: veikti parka objektu atjaunošanas darbi, izzāģēti vecie koki, notikušas parka sakopšanas talkas, izpildīti citi darbi. Organizētas tikšanās ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas vadītāju Juri Dambi, vadītāja vietnieku Jāni Asari un Krāslavas rajona inspektori Dzintru Bukeviču, ainavu arhitekti Ilzi Janelis un citiem speciālistiem. Sovasar pie pils notiks XI Latvijas tautas mūzikas svētki, kas pulcēs simtiem dalībnieku un tūkstošiem skatītāju.

Juris ROGA